

KONCEPCE PROPAGACE ČESKÉHO DIVADLA DO ZAHRANIČÍ

Oddělení mezinárodní spolupráce a PR,
Institut umění – Divadelní ústav
Martina Černá a kolektiv

Verze: leden 2016

OBSAH

Koncepce propagace českého divadla do zahraničí	3
Propagace českého divadla do zahraničí – základní informace	3
Geografické priority koncepce propagace českého divadla do zahraničí	4
Obsahové priority koncepce propagace českého divadla do zahraničí	5
Nástroje propagace českého divadla do zahraničí	6
Akce v zahraničí	6
Veletrhy scénických umění	6
Kurátorské cesty	6
Výběrové řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění	7
Propagace jednotlivých segmentů českého divadla (činohra, loutkové divadlo, hudební divadlo, experimentální divadlo a tanec)	7
Činnost českých center mezinárodních nevládních divadelních organizací a členství v mezinárodních profesních networkích a projektech	8
Akce v ČR	11
Spolupráce s festivaly v ČR, které plní roli showcase českého divadla/tance	11
Pražské Quadriennale	11
Organizace konferencí, seminářů, workshopů, symposií	12
Publikační činnost	13
Katalogy	13
Czech Performance Collection	13
Antologie, odborné publikace	13
Letáky, merchandisingové produkty	14
Newsletter Czech Theatre Today	14
Informační portál o českém divadle www.theatre.cz	14
Adresáře zahraničních kontaktů OMSPR	14
Výstavy, semináře a další nástroje propagace českého divadla	15
Výstavy	15
Odborné semináře	15
Noc divadel	15
Podpora redesignu internetových stránek divadel v anglickém jazyce	15
Podpora překladu inscenace a výroby titulků	15
Dramaturgická rada IDU	16

KONCEPCE PROPAGACE ČESKÉHO DIVADLA DO ZAHRANIČÍ

Propagace českého divadla do zahraničí – základní informace

Propagace českého divadla do zahraničí (dále jen „*Propagace*“) je jednou z hlavních činností Institutu umění – Divadelní ústav (dále jen IDU) danou Rozhodnutím ministra kultury České republiky č. 27/2011 ze dne 12. prosince 2011, kterým se vydává Zřizovací listina IDU¹.

Zajištění této činnosti je naplňováno rovněž v souladu se strategickými dokumenty Ministerstva kultury České republiky (dále jen MK) jako jsou například Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025), Koncepce podpory umění na léta 2015-2020 nebo Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018.

Propagace je financována vícezdrojově. Největší díl je financován z programu kulturních aktivit Ministerstva kultury ČR (Odbor umění, literatury a knihoven). Dále pak ze Zahraničního odboru MKČR (propagace českého umění na mezinárodních veletrzích scénických umění), dalších odborů MKČR (např. Samostatné oddělení EU v případě projektů podpořených z programu EUKreativní Evropa - Kultura EK). Důležité jsou i další zdroje jako jsou příspěvky ze zahraničních fondů, nadací a programů (např. Mezinárodní visegrádský fond, Program EU Kreativní Evropa - Kultura ad.).

Propagaci **realizuje Oddělení mezinárodní spolupráce a PR** (dále jen OMSPR) ve spolupráci s dalšími odděleními IDU (např. Hudební a Taneční sekce Institutu umění, Pražské Quadriennale) a s dalšími partnery (např. Česká centra, zahraniční divadelní networky, mezinárodní nevládní divadelní organizace registrované v UNESCO se sídlem v IDU, státní a nezávislé národní i zahraniční kulturní organizace apod.). Vzhledem k tendenci posledních let, kdy byla významným způsobem snižována státní finanční podpora živého umění, je nutno poznamenat, že při realizaci programu propagace českého divadla do zahraničí je na místě **maximální synergie s dalšími subjekty**.

Propagace českého divadla do zahraničí se **zaměřuje především na díla a tvůrce současné české divadelní scény**, nicméně díky rozmanitosti možností propagačních forem, multidisciplinárním přesahům současné umělecké tvorby a různorodosti platforem určených pro prezentaci **přesahuje i do dalších uměleckých disciplín a oborů**. K těm, kde v menší či větší míře dochází k průnikům s programem propagace českého divadla do zahraničí, patří především **tanec, hudba, literatura, divadelní výzkum, kulturní a kreativní průmysly, kulturní politika, kulturní diplomacie a branding**. Co se týče termínu „české divadlo“, míní se jím v tomto dokumentu divadelní tvorba vznikající na území České republiky a (ko)financovaná z českých zdrojů, popř. významně spojená s českou divadelní komunitou. Nevylučuje tedy tvorbu **příslušníků jiných národností**, která je integrálně začleněna do českého divadla.

Hlavním cílem programu je **propagace české kultury, především divadla, do zahraničí a zprostředkování informací o zahraničním divadle v České republice**. OMSPR za tímto účelem koncepčně, dramaturgicky a produkčně připravuje a realizuje **mezinárodní i tuzemské projekty**, festivaly, výstavy, semináře, konference a další aktivity. Spolupracuje s mnoha českými a zahraničními divadelními a uměleckými organizacemi, institucemi a univerzitami. Je aktivním **členem v mezinárodních networkích a mezinárodních nevládních divadelních organizacích**. Poskytuje **kontakty a informace** o českém divadle do zahraničí a naopak. Připravuje **publikace a informační materiály** o českém divadle pro zahraničí, dramaturgicky a produkčně se podílí na vydávání a distribuci publikační tvorby IDU.

1 Rozhodnutí ministra kultury České republiky č. 27/2011 ze dne 12. prosince 2011, kterým se vydává **Zřizovací listina IDU**. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/statut_idu_od_1.1.20121.pdf

Geografické priority koncepce propagace českého divadla do zahraničí

V oblasti geografických priorit propagace českého divadla do zahraničí se koncepce orientuje především dle *Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018*, k dalším vodítkům patří však především specifika oboru českého divadla a jeho historická i současná provázanost se zahraničním divadlem. Jako další reference mohou do jisté míry sloužit směry určené zahraniční politikou ČR určovanou Ministerstvem zahraničí, popř. další koncepční podklady týkající se budování renomé a značky ČR v zahraničí. Program však musí být dostatečně flexibilní i v ohledu pružného reagování na výzvy současného českého divadla a umění, konkrétních partnerských organizací a projektů, proto by v koncepci ani výše zmíněné referenční odkazy neměly být chápány dogmaticky.

České divadlo je v oblasti mezinárodní spolupráce možno ukotvit pomocí čtyř stěžejních pilířů. Jednak je tradičně a historicky intenzivně navázáno na **německé a rakouské** divadelní tendence. Orientuje se ovšem i vzory určenými dalšími kulturními „velmocemi“, k nimž patří především divadlo a umění **francouzské, anglosaské a ruské**. Neméně významná je provázanost českého divadla s divadlem **slovenským**, a to nejen díky historii společného československého státu, ale také jazykové blízkosti obou kultur. České divadlo je podobně jako české umění obecně dále pevně ukotveno v kulturním, historickém a politickém kontextu **Střední Evropy**, a proto spolupráce v rámci Visegrádského regionu, popř. šířeji chápaného středoevropského prostoru (včetně Rakouska, Německa, Itálie a Slovinska), patří taktéž ke stěžejním.

Jednotlivé aktivity propagace českého divadla do zahraničí jsou vzhledem k povaze české kultury, jež je nedílnou součástí **evropské kulturní tradice**, v maximálně frekventované míře orientovány na spolupráci s ostatními evropskými zeměmi, nicméně program by se neměl uzavírat ani aktivitám v dalších světových regionech, kde české divadlo má co se týče umělecké kvality, ale i např. i svých řemeslných či technologických dovedností, co nabídnout. Jedná se především o odlišné, nicméně silně rozvinuté divadelní kultury asijského, severo- a jihoamerického regionu, kde OMSPR kontinuálně zajišťuje prezentaci českého divadla formou účasti na veletrzích a festivalech scénických umění.

Nedílnou součástí propagace českého divadla ve smyslu podpory oboru divadla jako takového by měla být v neposlední řadě také **práce s českou veřejností**, ať už odbornou nebo laickou. Součástí aktivit realizovaných v rámci propagace českého divadla do zahraničí je proto kontinuální dialog s českou divadelní obcí s cílem kontinuálně mapovat terén za účelem přípravy projektů mezinárodní spolupráce (cyklus kulatých stolů) a propagace divadla v ČR (projekt Noc divadel).

Zároveň od roku 2012 IDU zajišťuje Výběrové řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění, které je určeno na realizaci krátkých explorativních pobytů českých profesionálů².

2 <http://www.idu.cz/cs/vyberove-řízení-na-podporu-zahranicnich-kontaktu-v>

Obsahové priority koncepce propagace českého divadla do zahraničí

Program propagace českého divadla do zahraničí by měl komplexně pokrývat celou divadelní oblast s ohledem na specifika jejich jednotlivých segmentů.

K tradičně silným „vývozním artiklům“ českého divadla patří **české loutkové divadlo a česká scénografie**, jejich propagaci se OMSPR, popř. IDU věnuje soustavně v rámci projektu Pražské Quadriennale, činnosti Českého centra OISTAT a UNIMA, popř. ASSITEJ a realizace dílčích projektů (výstavy, přednášky, semináře, symposia, přítomnost českých divadel a umělců na významných festivalech a mezinárodních akcích, publikační činnost). Role OMSPR, popř. IDU by v těchto segmentech měla spočívat především v propojování umělců a organizací s mezinárodním prostředím, doporučení kvalitních českých umělců a produkcí, podpoře mobility českých umělců a kulturních manažerů za účelem prezentace, navazování kontaktů a profesního růstu, zprostředkování vývozu příkladů české dobré praxe a knowhow do zahraničí (dílňky, workshopy, pedagogická činnost).

K oblastem velmi otevřeným mezinárodní spolupráci patří dále **české experimentální divadlo** ve všech svých podobách (fyzické, taneční, výtvarné, multimediální divadlo, nový cirkus včetně přesahů k tanci), realizované zejména nezávislými organizacemi, které si zejména v období po roce 1989 díky své mezinárodní aktivitě a napojení na mezinárodní profesní sítě vybudovaly velmi dobré renomé v zahraničí. Role OMSPR by v tomto segmentu měla spočívat především v propojování umělců a organizací s mezinárodním prostředím a mezinárodními profesními sítěmi, jichž je členem (IETM, EEPAP, TEH, Resartis ad.), doporučení kvalitních českých umělců a produkcí, podpoře mobility umělců a producentů za účelem prezentace, navazování kontaktů a profesního růstu.

Česká činohra a drama patří kvůli jazykové bariéře a nedostatečnému renomé (minimum mezinárodně známých dramatických a režisérských osobností, absence českých činoherních inscenací na prestižních zahraničních festivalech, nedostačující překladatelská činnost, její kvalita a podpora) k oblastem českého divadla, jejichž prezentace se v mezinárodním měřítku setkává s řadou překážek. Role OMSPR by v tomto segmentu měla spočívat především v podpoře internacionalizace tohoto prostředí (samozřejmě v případech, kde je o to ze strany tvůrců zájem) a šíření povědomí o současné české činoherní tvorbě, které je v mezinárodním měřítku mizivě dokonce i v některých sousedních zemích. Základem pro plánování jednotlivých projektů OMSPR v tomto segmentu by měla být intenzivní komunikace s tvůrci i kulturními manažery, soustavné mapování tohoto terénu a jeho problémů, podpora mobility umělců a kulturních manažerů za účelem prezentace, navazování kontaktů a profesního růstu, pěstování vztahů s překladateli a odborníky, kteří kontinuálně sledují české činoherní divadlo prostřednictvím jejich účasti na festivalech a doprovodných akcích v ČR mj. ve spolupráci s Českým centrem FIRT a AICT (symposia, konference, setkání, diskuse, scénická čtení, scénické rozhovory apod.), publikační činnost (antologie překladů české dramatiky, informačně-výzkumné tituly). V propagaci současné české dramatiky do zahraničí spolupracuje OMSPR také s agenturami Dilia a Aurapont.

České hudební divadlo se pohybuje na pomezí divadelní a hudební oblasti a díky silné značce české hudby se v mezinárodním kontextu setkává s přiměřeným zájmem. Především operní a muzikálové produkce se ovšem propagují vlastními specifickými kanály, které nespádají do sféry možností programu propagace českého divadla do zahraničí IDU. Role OMSPR v tomto segmentu by proto měla spočívat především v doporučení kvalitních českých umělců a produkcí a informačním servisu o dění v českém hudebním divadle pro zahraniční zájemce včetně publikační činnosti.

Konferenční a publikační činnost v rámci propagace českého divadla do zahraničí neprobíhá pouze v rovině propagační, ale vykazuje přesahy do **divadelního výzkumu**. I proto je její součástí spolupráce s českou teatrologickou komunitou a realizace vlastního výzkumu v oblasti současného divadla především období po roce 1989, popř. v kontextu vývoje českého divadla v 2. polovině 20. století.

Předpokladem úspěšné a smysluplné propagace českého divadla do zahraničí je nejen probouzení a prohlubování zájmu o tuto část české kultury na straně zahraničních partnerů, ale také zájem o mezinárodní spolupráci ze strany českých tvůrců a producentů. Z tohoto důvodu musí být součástí aktivit v rámci tohoto programu kontinuální dialog a komunikace s českou divadelní komunitou a zjišťování zájmu o mezinárodní spolupráce a její obsahové, geografické i formální priority ať už formou spolupráce na některých projektech (např. Noc divadel) nebo v rámci profesních setkání (semináře, kulaté stoly apod.). V kontextu procesu technologické, ekonomické a kulturní globalizace se povědomí o mezinárodních tendencích nejen v uměleckém vývoji stává nezbytnou nutností, přesto je třeba právě v oblasti divadla jako uměleckého oboru založeného na přímém kontaktu tvůrce s divákem nutno vnímat potřebu divadelních tvůrců udržovat **rovnováhu mezi vztahem s vlastním lokálním publikem a s mezinárodní komunitou**. Této ambivalenci musí být přizpůsobena i činnost OMSPR v rámci propagace českého divadla do zahraničí.

NÁSTROJE PROPAGACE ČESKÉHO DIVADLA DO ZAHRANIČÍ

Akce v zahraničí

Veletrhy scénických umění

Kontinuální účast na veletrzích scénických umění zajišťuje především pravidelné informování o situaci na české divadelní, popř. taneční a hudební scéně v mezinárodní profesní komunitě. Veletrhy jsou ideální příležitostí pro propagaci českého divadla ve vzdálenějších regionech, kde se české divadlo, popř. další scénická umění prezentují z nejrůznějších finančních, kulturních a jiných důvodů spíše méně (Asie, Amerika). Dalším typem veletrhů jsou akce zaměřené na specifický segment scénických umění (tanec, hudba), kde se soustředí špičky mezinárodní expertní komunity.

Plný formát prezentace:

- veletržní stánek
- showcase českých inscenací a produkcí
- diskusní a prezentační akce s českými umělci a producenty
- přednášky odborníků na české divadlo
- společenské a další doprovodné akce (výstavy apod.)
- vydávání speciálních publikací a propagačních materiálů (např. v jiných jazykových mutacích, než je angličtina)

OMSPR pravidelně zajišťuje prezentaci českého divadla a tance na následujících veletrzích:

- New York – divadlo, tanec, hudba (1x za 2-3 roky showcase českého divadla či jiná podobná prezentační akce)
- CINARS, Montreal – divadlo, tanec (bienální periodicitu, stánek na každém ročníku, další akce dle uvážení)
- Tanzmesse, Düsseldorf – tanec (bienální periodicitu, stánek včetně dalších akcí pokud možno na každém ročníku, osvědčil se model spolupráce s Tancem Praha a slovenskými partnery)
- PAMS, Soul – divadlo, tanec, hudba (stánek ČR 1x za 2 roky, showcase a další akce) TPAM, Yokohama – divadlo, tanec (každoroční periodicitu, bez stánku, prezentace 1x za 3 roky)
- Fira Tárrega – pouliční a experimentální divadlo (každoroční periodicitu, stánek 1x za 2-3 roky, showcase a další akce 1x za 2-3 roky, osvědčil se model spolupráce s visehradskými partnery)

Další veletrhy dle doporučení DR IDU a dalších expertů (zatím nezmapovány např. veletrhy v Indonésii, Austrálii, Číně)

Kurátorské cesty

Dalším účinným nástrojem aktivní podpory mezinárodní spolupráce jsou kurátorské poznávací cesty. Realizují se ve spolupráci se zahraničním partnerem z dané země. Jedná se o několikadenní intenzivní mapování možností budoucí spolupráce v jedné zemi, kdy IDU ve spolupráci se zahraničním partnerem zprostředkuje vybraným zástupcům scénických umění setkání se zásadními kulturními institucemi, kurátory a odborníky z dané země.

Výběrové řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění

Na základě pověření Ministerstva kultury vyhláší Institut umění – Divadelní ústav (dále jen IDU) jako zadavatel výběrové řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění. Na výběrové řízení je pro rok 2016 vyčleněna celková částka ve výši 780 tis. Kč.

Podpora zahraničních kontaktů je zaměřena na vysílání jednotlivců do zahraničí jako účastníků odborných konferencí, seminářů, workshopů, zasedání mezinárodních networků, pozorovatelů na festivalech, přehlídkách, výstavách, veletrzích a dalších odborných akcích. Podpora bude udělena formou příspěvku na cestu a pobyt. Podpořené žádosti vybírá komise pro krátkodobou mobilitu, která byla ustanovena pro toto výběrové řízení.

Základní podmínky výběrového řízení:

- Zahraniční cesta musí mít charakter účasti na prestižní akci v zahraničí.
- Cesta musí mít nekomerční charakter.
- Cesta se musí týkat pouze oboru, v němž IDU působí (popřípadě jejich kombinace): (divadlo, tanec, hudba, literatura, výtvarné umění)
- Účastník akce pořádané v zahraničí některou mezinárodní nevládní organizací přiloží doporučující stanovisko příslušného českého střediska /komitétu/ této organizace.
- Zahraniční cesta nemůže mít charakter stáže, studijního či rezidenčního pobytu.
- Zahraniční cesta musí být po všech stránkách (tj. včetně ekonomické) realizována a účetně ukončena v jednom kalendářním roce.

Propagace jednotlivých segmentů českého divadla (činohra, loutkové divadlo, hudební divadlo, experimentální divadlo a tanec)

IDU nedisponuje žádným finančním nástrojem v podobě grantové podpory exportu inscenací do zahraničí. Vyjma rezidenčních programů pro umělce všech oborů a Výběrového řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění realizuje OMSPR následující formy podpory českého divadla:

- doporučení inscenací vhodných pro zahraniční hostování
- informační servis pro zahraniční partnery ohledně dění na současné české divadelní scéně
- distribuce informačních a propagačních publikací o českém divadle v angličtině, popř. jiných jazycích
- expertní konzultace, semináře, přednášky, konference, prezentace apod.
- výstavy
- zprostředkování účasti zahraničních expertů na festivalech v ČR, které prezentují současné české divadelní a taneční produkce
- propojování českých a zahraničních umělců, producentů a odborníků v rámci mezinárodních profesních sítí a organizací

Činnost českých center mezinárodních nevládních divadelních organizací a členství v mezinárodních profesních networkích a projektech

OMSPR spravuje a administruje česká centra mezinárodních nevládních organizací registrovaných v UNESCO:

ASSITEJ (Mezinárodní asociace divadel pro děti a mládež / Association Internationale du Théâtre pour l'Enfance et la Jeunesse International / Association of Theatre for Children and Young People)

Mezinárodní asociace divadel pro děti byla založena v roce 1966. Cílem organizace je pomáhat rozvoji divadla pro děti a mládež – výměnou zkušeností, pořádáním studijních zájezdů skupin i jednotlivců, pořádáním zájezdů divadelních kolektivů do zahraničí. České středisko ASSITEJ: <http://assitej.idu.cz/>

AICT / IATC (Mezinárodní asociace divadelních kritiků / Association Internationale des Critiques de Théâtre / International Association of Theatre Critics)

Mezinárodní asociace divadelních kritiků byla ustavena v roce 1956 v pařížském Divadle národů a Československo patřilo k jejím zakládajícím členům. V roce 1993 po vzniku samostatné České republiky bylo založeno české středisko AICT. Posláním organizace je sdružovat divadelní kritiky ze všech zemí s vyspělou divadelní kulturou, koordinovat mezinárodní akce v oblasti divadelní kritiky, podporovat bilaterální styky mezi národními středisky, mezinárodní setkání a výměny. České středisko AICT: <http://idu.cz/cs/aict-iatc>

FIRT / IFRT (Mezinárodní federace pro divadelní výzkum / Federation Internationale pour la Recherche Théâtrale / International Federation for Theatre Research)

Federace byla založena v roce 1957, členství českého střediska bylo zaregistrováno po vzniku samostatné České republiky. FIRT/IFTR pořádá vědecké konference a kongresy, vydává odborný časopis Theatre Research International. České středisko FIRT: <http://www.idu.cz/cs/firt-ifrt>

ITI / IIT (Mezinárodní divadelní ústav / International Theatre Institute / Institut International du Théâtre)

Mezinárodní divadelní ústav byl založen v roce 1948 v Praze. Jejím cílem je podporovat mezinárodní výměny v oblasti teoretických znalostí a praktických zkušeností v divadelním umění a to organizováním a podporou divadelních festivalů, iniciací odborných seminářů a symposií. Svou činnost ITI rozvíjí prostřednictvím 8 specializovaných komitétů, resp. projektových skupin. České středisko ITI: <http://iti.idu.cz/>

OISTAT (Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků / Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de Théâtre / International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians)

OISTAT byl založen v roce 1969 v Praze. České středisko bylo zaregistrováno po vzniku samostatné České republiky. Cílem a posláním OISTAT a jeho českého střediska je podpora a rozvoj scénografie, divadelní architektury, teorie a praxe všech, divadelních technik, jež mají umělecký charakter; rozšiřování progresivních poznatků a metod, jakož i mezinárodní spolupráce a kontaktů. České středisko ČOSDAT: <http://cosdat.idu.cz/>

SIBMAS (Mezinárodní společnost knihoven a muzeí divadelního umění / International Society of Libraries and Museums of the Performing Arts / Société Internationale des Bibliothèques-Musées des Arts du Spectacle)

Cílem organizace je podporovat stálými mezinárodními kontakty mezi knihovnami, specializovanými muzei a specializovanými dokumentačními a informačními středisky výměnu praktických i teoretických zkušeností, koordinovat akce svých členů a umožňovat výměny mezi nimi. České středisko SIBMAS: <http://sibmas.idu.cz/cs/>

UNIMA (Mezinárodní loutkářská unie / International Puppeteers Union / Union Internationale de la Marionnette)

Unie sdružuje osobnosti z celého světa, kteří přispívají k rozvoji loutkářského umění a staví toto umění do služeb humanitních hodnot v souladu s uznáním základních práv člověka, tak jak jsou definována ve Všeobecné deklaraci lidských práv Spojených národů. České středisko UNIMA: <http://unima.idu.cz/cs/>

OMSPR dále zajišťuje členství v následujících specializovaných mezinárodních networkích:

IETM (International European Theatre Meeting) www.ietm.org

Mezinárodní konference IETM je již 30 let v Evropě vnímána jako vrcholná událost v oblasti současného scénického umění. Setkání IETM je pořádáno dvakrát ročně v nejrůznějších městech Evropy a každého setkání se účastní na 500 divadelních a tanečních manažerů a producentů vládních i nestátních organizací z celého světa. Kromě odborných formálních i neformálních diskusí a seminářů je vždy součástí konference také divadelní/taneční showcase hostitelské země.

EEPAP (Eastern European Performing Arts Platform)

www.eepap.com

Hlavní koordinátor: Institut Adama Mickiewicze, Varšava

Partneři: zástupci nezávislých subjektů i státních organizací ze zemí střední a východní Evropy a zemí Východního partnerství.

Východoevropská platforma performing arts je mezinárodní platformou pro spolupráci mezi mladými umělci, kurátory a producenty, kteří tvoří ve východní části Evropské unie. EEPAP založil v roce 2011 polský Institut Adama Mickiewicze v rámci polského předsednictví EU, projekt kofinancuje město Lublin. Hlavní náplní sítě jsou stáže pro zástupce nezávislé divadelní a taneční scény ze zemí Východního partnerství ve střední a východní Evropě, umělecké koprodukce a rezidence a divadelní výzkum.

On the move www.on-the-move.org

On the Move je network zaměřený na uměleckou mobilitu. Jeho náplní je především pořádání různých seminářů, setkání a konferencí ke kulturní mobilitě a kulturní politice, dále pak internetový portál s řadou informací ke kulturní mobilitě a průvodci grantovými výzvami v různých světových regionech.

SPACE (Supporting Performing Arts Circulation in Europe)

SPACE je iniciativa, založená deseti evropskými národními institucemi, které působí v oblasti performing arts s mezinárodním dosahem. První a druhá fáze projektu, která zahrnovala tréninky pro kurátory, kulturní manažery a kritiky byla realizována v letech 2008 – 2013. V roce 2015 se IDU podílel na vytvoření koncepce třetí fáze projektu. Jednání v roce 2015 se týkalo nové strategie pro projekt pro rok 2016-2017. Partneři projektu: Institut umění - Divadelní ústav – Praha, ONDA (National office for the circulation of performing Arts) - Paříž, VTI (Vlaams Theater Instituut) - Brusel, Pro Helvetia – Curych, Adam Mickiewicz Institute – Varšava.

ISPA (International Society for the Performing Arts) www.ispa.org

ISPA je network zaměřený především na vážnou hudbu, v menší míře pak na divadlo a tanec. Společnost pořádá kongresy dvakrát ročně – v lednu vždy v New Yorku, druhý kongres se pak koná v různých částech světa. Kongresy mimo USA jsou příležitostí seznámit se s uměleckou a kulturní komunitou daného regionu. Společnost nabízí možnost požádat si o stáž.

ENICPA (European Network of Information Centres for Performing Arts) www.enicpa.info

ENICPA představuje síť dokumentačních center v oblasti divadla a tance. Jedná se o nejrůznější organizace od divadelních ústavů po menší organizace. Cílem sítě je především výměna informací a zkušeností týkajících se dokumentace divadla a tance.

PACE.V4 (Performing Arts Central Europe – Visegrád Countries Focus) www.theatre.cz/performing-arts-central-europe-2

Hlavní koordinátor: Institut umění – Divadelní ústav, Praha

Partneři: Institut Adama Mickiewicze, Varšava; Divadelní ústav, Varšava; Divadelní ústav, Bratislava; Maďarské divadelní muzeum a ústav, Budapešť; další partneři

Projekt PACE.V4 (Performing Arts Central Europe – Visegrad Countries Focus) je zaměřen na společnou prezentační strategii zemí skupiny V4 rozšířenou v případě potřeby o další středo- a východoevropské země. Od začátku roku 2012 ho koordinuje IDU. Projekt je založen na společné synergii zúčastněných partnerů při propagaci živého umění malých zemí středo- a východoevropského regionu, přičemž je otevřen i dalším zemím mimo skupinu V4. Jedná se o projekt, který kombinuje prezentační a výzkumné prvky.

Benefity společné prezentace jsou zejména:

- zvýšení visibility scénických umění zemí V4
- podpora exportu produkcí scénických umění z regionu V4
- lepší podmínky pro vyjednávání účasti zemí V4 na prioritních akcích scénických umění
- finanční synergie při realizaci společné prezentace zemí V4
- organizační synergie při realizaci společné prezentace zemí V4
- vyšší konkurenceschopnost kulturní nabídky zemí V4 vůči kulturám velkých zemí
- podpora kulturní identity a diverzity regionu V4 a střední Evropy
- synergie s dalšími evropskými zeměmi

European Theatre Night www.europeantheatrenight.com

Viz Noc divadel, kapitola 4.

Akce v ČR

Spolupráce s festivaly v ČR, které plní roli showcase českého divadla/tance

V oblasti prioritních akcí v ČR je spolupráce navazována především s festivaly, které svou programovou nabídkou splňují nároky na oborový showcase českého divadla a/nebo tance. Tyto akce jsou pečlivě vybírány vždy dle programu na aktuální rok ve spolupráci s DR IDU. Forma spolupráce se soustředí především na podporu účasti zahraničních odborníků v porotách, komisích či jiných evaluačních orgánech festivalů poskytujících českým umělcům zpětnou vazbu k jejich práci. Dále je zajišťována distribuce propagačních materiálů o českém divadle, popř. tanci a hudbě mezi zahraniční hosty, případně diskuse a jiné doprovodné programy.

Seznam festivalů vytipovaných DR IDU pro spolupráci při propagaci českého divadla do zahraničí:

ČINOHRA

Mezinárodní festival Divadlo – Plzeň (titulky, překlady, tlumočení, hosté, diskuse) festival Setkání – Zlín (dle konceptu festivalu)

Flóra Olomouc – dle aktuálního programu

Evropské regiony Hradec Králové (dle aktuálního programu) **HUDEBNÍ DIVADLO**

festival Opera (nutno zvážit formu spolupráce s IDU při zvaní zahraničních hostů) festival Janáček (doporučení kratšího úseku festivalu pro zahraniční hosty)

LOUTKOVÉ DIVADLO

Skupova Plzeň (bienále)

Přelet nad loutkářským hnízdem – Praha

Mateřinka - Liberec

NOVÉ SMĚRY

Malá inventura – Praha

4 + 4 dny v pohybu (především v případě zařazení programu premiér českých souborů)

Cirk-UFF Trutnov

Mezinárodní festival dokumentárního divadla Akcent

Letní Letná – Praha

Norma – Ostrava

Mimefest – Polička

TANEC

Česká taneční platforma – Praha Tanec Praha – Praha

Seznam organizací vytipovaných DR IDU pro spolupráci při propagaci českého divadla a tance do zahraničí:

Studio Alta, Alfred ve dvoře, a další většinou nezávislé kulturní organizace z ČR (dle aktuálních potřeb v daném roce)

Pražské Quadriennale

Pražské Quadriennale je stěžejní mezinárodní akcí pořádanou IDU. Rolí OMSPR v rámci PQ je zajistit showcase českého experimentálního divadla jako doprovodný program PQ (Performing Prague), popř. další doprovodné programy pro zahraniční hosty (diskuse, setkání s umělci, prezentační akce, specializované konference, akce mezinárodních nevládních divadelních organizací apod.). Dále je zajišťována distribuce propagačních materiálů o českém divadle, popř. tanci a hudbě mezi zahraniční hosty. OMSPR dále spolupracuje na koordinaci knihkupectví divadelní literatury funkčního během PQ a zajišťuje prodej knih IDU.

Organizace konferencí, seminářů, workshopů, symposií

Součástí propagace českého divadla do zahraničí je organizace konferencí, seminářů, workshopů, symposií ať již s tuzemskými či zahraničními partnery na nejrůznější témata a v závislosti na potřebách české umělecké komunity. K mapování problematik, které se pro tyto akce nabízejí, slouží například cykly kulatých stolů se zástupci české divadelní obce a návrhy ze strany mezinárodních nevládních divadelních organizací a networků.

Publikační činnost

OMSPR zajišťuje produkci propagačních publikací, které zahraničnímu publiku prezentují české divadlo, popř. česká scénická umění. V rámci propagace českého divadla do zahraničí dále spravuje řadu elektronických nástrojů, jejichž účelem je šířit informace o českém divadle do zahraničí. Součástí agendy OMSPR je také distribuce publikací IDU jak v ČR, tak do zahraničí (především účast na zahraničních knižních veletrzích a dalších prezentačních akcích, distribuce časopisu Czech Theatre).

Katalogy

Czech Performance Collection

Katalog českých inscenací doporučených pro zahraniční hostování je vysoce efektivní nástroj nejen pro propagaci současného českého divadla, ale i pro orientaci a dokumentaci dění na současné české divadelní scéně. Slouží jako materiál pro mezinárodní aktivity IDU, ale i samotným divadlům, která byla do katalogu prostřednictvím svých inscenací zařazena a která mají jeho exempláře k dispozici při vlastní propagaci. Katalog obsahuje informace o cca 50 inscenacích, rozdělených do žánrů činohra, hudební divadlo, loutkové divadlo, tanec a experimentální divadlo. Součástí katalogu je brožura, která nabízí informace o jednotlivých inscenacích a flash disk s ukázkami ze všech inscenací zařazených do katalogu. Výběr inscenací do katalogu provádí DR IDU. Katalog je publikován v anglickém jazyce jako tištěná publikace (1x za dva roky) a dále v elektronické verzi na portálu www.theatre.cz (aktualizace 2x ročně).

ShopWorkshop

Katalog workshopů nabízí zahraniční odborné i laické veřejnosti širokou nabídku workshopů vedených českými profesionálními divadelníky. Katalog je členěn do sekcí: dialogické jednání, experimentální divadlo, fyzické divadlo, improvizace, světelný design, loutky, nový cirkus, taneční a pohybové divadlo, scénografie/kostým. Publikace je k dispozici v tištěné podobě a v elektronické verzi na portálu www.theatre.cz.

Antologie, odborné publikace

V rámci propagace českého divadla do zahraničí vydává OMSPR různé typy publikací v anglickém nebo jiném jazyce zaměřených na současnou českou divadelní scénu.

Czech Theatre Guide

Průvodce českým divadlem (v anglickém jazyce) je přehlednou příručkou pro snadnou orientaci v současném dění na české divadelní scéně. Publikace je členěna na dvě části. Úvodní texty nabízejí stručný exkurz do kontextů jednotlivých oblastí divadelního života (financování, divadelní síť, festivaly, historický kontext apod.), druhou část tvoří adresář českých divadel, divadelních organizací, festivalů, škol, časopisů a vydavatelství. Publikace je určena každému, kdo má zájem o české divadlo, a to jak z řad široké veřejnosti, tak z řad veřejnosti odborné (aktualizace 1x za 4 roky). Průvodce je součástí ediční řady IDU, k dispozici je dále obdobný průvodce českým tancem, hudbou, literaturou a výtvarným uměním.

Dále OMSPR vydává antologie překladů současné české dramatiky (v tištěné i elektronické podobě) a převážně anglickojazyčné odborné publikace zaměřené na určité segmenty nebo období českého divadla.

Letáky, merchandisingové produkty

OMSPR dále v rámci propagace českého divadla do zahraničí zajišťuje produkci nejrůznějších letáků a merchandisingových produktů (propisky, diáře) prezentujících české divadlo, popř. jeho segmenty, a dále české umění obecně (ve spolupráci s dalšími odděleními IDU).

Newsletter Czech Theatre Today

Internetový newsletter IDU vychází v anglickém jazyce a přináší třikrát ročně aktuální články, novinky a zprávy ze všech oborů scénických umění – tance, činohry, hudebního divadla, loutkového a experimentálního divadla v České republice. Newsletter je rovněž volně k dispozici na www.theatre.cz.

Editorem newsletteru je Pavel Štorek a přispěvatelé jsou Kamila Černá a Michal Zahálka (činohra), Nina Malíková a Kateřina Dolenská (loutkové divadlo), Barbora Dolejšová a Kateřina Řeháková (opera a hudební divadlo), Jana Návratová a Roman Vašek (tanec), Pavel Štorek (divadlo nových forem), Martina Černá (novinky IDU), Jan Mocek (Pražské Quadriennale).

Newsletter využívá aktualizované zahraniční e-mailové adresáře zahrnující přední světové festivaly, divadla, kulturní domy a instituce, zahraniční zastupitelské úřady a další zahraniční subjekty, které se zajímají o reflexi uměleckého dění v ČR. Aktuality z oblasti českého scénických umění tak dostává okolo 2.500 zahraničních subjektů z přibližně padesáti zemí světa.

Informační portál o českém divadle www.theatre.cz

Správa informačního portálu je zajišťována několika odděleními IDU. Podobně jako v případě české verze portálu www.divadlo.cz (který však není identickým zrcadlem anglickojazyčné verze webu) jsou na portál exportovány výstupy z různých databází Divadelního ústavu s anglickou verzí vyhledávače, je odtud přístup na anglickou verzi

Virtuální studovny a do nabídky inzerce taktéž zajišťované Divadelním ústavem. Dotazy zasílané na Infopult řeší zaměstnanci Knihovny DÚ. Ediční oddělení zde publikuje elektronickou verzi časopisu Czech Theatre. Portál také obsahuje řadu archivních studií týkajících se českého divadla a kulturní politiky. OMSPR na informační portál umísťuje elektronické verze svých katalogů a publikací ať již formou publikací ke stažení nebo databází se sofistikovanými nástroji vyhledávání. Dále je zde zveřejňována internetová verze anglickojazyčného newsletteru Czech Theatre Today. Pravidelně aktualizována je sekce divadelních cen a dále především aktualit, kam jsou vkládány nejen překlady zpráv vydávaných IDU, ale jsou sem přebírány také zprávy, které vkládá veřejnost na webový portál www.divadlo.cz. Z posledně jmenovaných zpráv jsou vybírány takové, které jsou relevantní pro zahraničí. V těchto případech je pořizován překlad do anglického jazyka a jsou uveřejňovány na informačním portále www.theatre.cz, popř. jsou přebírány i do newsletteru Czech Theatre Today.

Adresáře zahraničních kontaktů OMSPR

OMSPR disponuje rozsáhlým adresářem zahraničních kontaktů, které využívá pro šíření povědomí o českém divadle v rámci propagace českého divadla do zahraničí. Jedním z nejdůležitějších adresářů je adresář významných světových divadelních festivalů, který byl vypracován ve spolupráci s DR IDU. Do adresáře jsou dále zařazovány kontakty nejrůznějších zahraničních partnerů IDU (např. kulturní manažeři, bohemisté, divadelní školy, kulturní organizace apod.) získávané z projektů a aktivit realizovaných v rámci propagace českého divadla do zahraničí.

Výstavy, semináře a další nástroje propagace českého divadla

Výstavy

Výstavy věnované různým tématům spojených s českým divadlem představují vhodný naučně-popularizační nástroj vhodný k šíření povědomí o českém divadle v ČR i zahraničí. IDU nabízí několik výstavních titulů z oblasti dějin českého divadla, scénografie a tance. Jejich prezentaci v ČR zajišťuje především Oddělení sbírek IDU, prezentaci v zahraničí pak OMSPR. IDU také nabízí možnost vytvoření tematických výstav „na klíč“ (v nedávné době především týkající se významných osobností českého divadla nebo českého loutkového divadla).

Odborné semináře

Marketing, propagace, využití nových komunikačních nástrojů v PR, práce s publikem, příklady dobré praxe ze zahraničí spojené s těmito tématy jsou inspirativními oblastmi, které IDU prostřednictvím svých tuzemských i zahraničních kontaktů může zprostředkovávat i českému divadelnímu, popř. kulturnímu prostředí za účelem profesního růstu. Již tradicí se stala jarní a podzimní setkání IDU se zástupci českých divadel, která koordinuje OMSPR. Setkání bývají věnována mezinárodní spolupráci a projektu Noc divadel, přičemž jsou doplněna nabídkou seminářů nebo workshopů zaměřených na výše uvedená témata. Jedná se o vhodný nástroj nejen komunikace IDU s divadly, ale také propojování českého divadla s aktuálními zahraničními trendy.

Noc divadel

Noc divadel je součástí evropského projektu European Theatre Night a prezentuje divadlo tvořivým způsobem v ne-tradiční formě vždy třetí listopadovou sobotu již od roku 2008. Institut umění – Divadelní ústav se ujal koordinace prvního ročníku Noci divadel v České republice v roce 2013. Hlavními myšlenkami projektu je podpora oboru divadlo jako takového a zároveň jeho spojení s mezinárodním kontextem. Projekt je součástí dlouhodobého programu aktivit IDU v oblasti rozvoje publika. Koordinaci Noci divadel zajišťuje OMSPR (registrace a komunikace s účastníky, tematizace jednotlivých ročníků, PR a marketing, správa webové stránky, doprovodné programy realizované IDU nebo ve spolupráci s dalšími partnery, dotazníkové šetření návštěvníků Noci divadel a monitoring projektu).

Podpora redesignu internetových stránek divadel v anglickém jazyce

Za velmi užitečný nástroj podpory propagace českého divadla do zahraničí je dle reakcí české divadelní obce považována finanční podpora redesignu internetových stránek divadel v anglickém jazyce. Finanční podporu lze využít buď pro překlady obsahu internetových stránek do anglického jazyka, popř. pro programátorské služby spojené s vytvořením internetových stránek v angličtině. Podpora by měla být dle finančních možností programu propagace českého divadla do zahraničí vyhlašována 1x za 2-3 roky.

Podpora překladu inscenace a výroby titulků

Podobně pozitivní reakci jako podpora překladu webových stránek se těší podpora na překlad a titulkování inscenací. Finanční podporu lze využít na překlad a výrobu titulků. V tomto směru IDU spolupracuje i s festivaly v ČR (např. festival Divadlo Plzeň). Podpora je dle finanční možnosti programu vyhlašována každoročně, případně jednou za dva roky.

DRAMATURGICKÁ RADA IDU

Dramaturgická rada IDU je poradní orgán ředitelky IDU a vedoucí OMSPR z hlediska propagace a prezentace českého divadla do zahraničí. Konečné rozhodnutí ohledně jednotlivých aktivit realizovaných v rámci propagace českého divadla do zahraničí je v zodpovědnosti vedoucí OMSPR a ředitelky IDU.

Hlavní úkoly Dramaturgické rady:

- Konzultace koncepce mezinárodní spolupráce realizované IDU.
- Konzultace propagačních materiálů o českém divadle a tanci vydávaných IDU.
- Konzultace dalších forem spolupráce v oblasti propagace českého divadla a umění v zahraničí.
- Výběr českých divadel a jejich představení či divadelních projektů pro akce v zahraničí a v ČR.
- Zařazení českých divadel a jejich představení do prezentačních a propagačních materiálů IDU.
- Konzultace projektů, prezentací, akcí, stáží, výměnných pobytů, rezidencí, konferencí a dalších projektů mezinárodní spolupráce navrhovaných českými či zahraničními umělci, uměleckými sdruženími, divadly a institucemi, které se prokazatelně pohybují v oblasti scénických umění a které po IDU žádají pro své předkládané aktivity poradenství, partnerství, záštitu, finanční podporu, spolupráci, spolupřátelství, spoluúčast apod.

Členové rady jsou rozděleni do následujících pracovních skupin:

- činohra
- tanec
- hudební divadlo a opera
- loutkové divadlo
- současný cirkus, multidisciplinární projekty a nová media

Členové DR IDU jsou jmenováni na 3 roky.